

Rettslig argumentasjon

Professor Tarjei Bekkedal

Senter for europarett

oversikt

- skillet mellom tolking og subsumsjon
- eksempler på argumentasjonsmønstre
- kildebruk på subsumsjonsstadiet

fra tolkingstunge til subsumsjonstunge

spørsmål – noen eksempler

- [Rt. 2013 s. 865](#) Star Autoco (kun tolking – strukturert etter rettskilder)
- [Rt. 1997 s. 1081](#) Trampett
- [\(Rt. 2007 s. 1102](#) Siktedes hund)

Fra 1997 s. 1081 Trampett

- *Som et generelt utgangspunkt legger jeg til grunn at skolen har plikt til å sørge for at gymnastikkundervisningen skjer under forsvarlige forhold, slik at risikoen for at elevene skal bli påført skade reduseres så langt som mulig. Dette vil særlig ha betydning ved bruk av apparater som er forbundet med slike generelle risikomomenter som trampett, som elevene heller ikke vil være vant til fra dagliglivets aktiviteter.*

Langt avsnitt:

- *Jeg ser det slik at det i den situasjon som forelå da trampetten ble tatt frem, var oppfordring for læreren til å si tydelig fra til elevene om hva slags hopp de kunne foreta, og kanskje særlig hvilke hopp de ikke kunne foreta. Selv om man kan ha forståelse for at hun stolte på det ledereleven opplyste om hva trampetten skulle brukes til, mener jeg at det måtte være en forholdsvis nærliggende risiko for at noen av elevene kunne tenkes å forsøke mer farlige hopp. Med den begrensede erfaring de hadde med bruk av trampett, måtte deres innsikt i faremomentene, som allerede nevnt, være liten. Det dreide seg om elever på et alderstrinn som man erfaringsmessig må regne med at tiltrekkes av spenning og aktiviteter med kraftutfoldelse.*

Langt avsnitt fortsetter

- *Jeg ser det slik at det i den situasjon som forelå da trampetten ble tatt frem, var oppfordring for læreren til å si tydelig fra til elevene om hva slags hopp de kunne foreta, og kanskje særlig hvilke hopp de ikke kunne foreta. Selv om man kan ha forståelse for at hun stolte på det ledereleven opplyste om hva trampetten skulle brukes til, mener jeg at det måtte være en forholdsvis nærliggende risiko for at noen av elevene kunne tenkes å forsøke mer farlige hopp. Med den begrensede erfaring de hadde med bruk av trampett, måtte deres innsikt i faremomentene, som allerede nevnt, være liten. Det dreide seg om elever på et alderstrinn som man erfaringsmessig må regne med at tiltrekkes av spenning og aktiviteter med kraftutfoldelse.*

sameieoppgaven – momentbasert helhetsvurdering

- argumentasjonsmønstret – momentbasert helhetsvurdering
- karakteristikk

(grad av fellesskap – graden av fellesskap rundt ervervet var stort)

(partenes direkte og indirekte bidrag til ervervet – Peder og Martes økonomiske bidrag til ervervet var likeverdige)

- kildebruk på subsumsjonsstadiet

fra utdelt tekst

- «På den andre siden framkommer det av faktum at Peder tar over barnepasset etter klokken 16 hver dag og frigjør med dette ettermiddagene for Marte slik at hun kan studere. Det er mye igjen av dagen etter klokken 16 som betyr at Peder står med eneansvar for alt av direkte bidrag til nedbetaling av bolig, alle løpende utgifter og tar i tillegg en ikke-ubetydelig del av hjemmearbeidet. Peders store innsats tilsier at han tar klart mer enn sin halvpart av arbeidet. Likevel er det rimelig å anta at det ikke hadde vært mulig å anskaffe boligen uten Martes bidrag hjemme, og at hennes innsats derfor må tillegges vekt.»

Kilder på subsumsjonsstadiet

- «Peder overtar ansvaret for barna på kveldstid, etter endt arbeidsdag. Han gjør derfor en betydelig innsats hjemme. Når det gjelder den juridiske sameievurderingen følger det av el. § 31 (3) jf. (2) at det avgjørende ikke er hjemmearbeid i seg selv, men om hjemmearbeidet bidrar til erhvervet av boligen. Peders arbeid hjemme muliggjør ikke noen inntekt verken på Peder eller Martes hånd. Det er ingen årsakssammenheng mellom Peders pass på kveldstid og huskjøpet. Det er derfor snakk om en ideell innsats av ikke-økonomisk karakter. Dette er det vanlige i familieforhold. I Rt. 2011 s 1168 avsnitt 31 slo Høyesterett fast at den klare hovedregelen er at partene i parforholdet yter til fellesskapet uten å få noe økonomisk tilbake. Saken gjaldt vederlagskrav mellom samboere, men Høyesterett formulerte hovedregelen med henvisning til betraktninger om «livsfellesskapets natur». Derfor er hovedregelen overførbar til vår sak. Rettspraksis som anerkjenner betydningen av hjemmearbeid som ervervsgrunnlag bygger ikke på noen forutsetning om at den utearbeidende skal eller må ha mindre kontakt med familien og barna enn den hjemmeværende. Samlet gir ikke kildene rettslig grunnlag for å tillegge Peders pass på kveldstid betydning for ervervsvurderingen.»

Vilkår versus momenter

- Rt. 2011 s 1168 Vederlag mellom samboere
 - *en betydelig økonomisk fordel, i form av berikelse eller besparelse (vilkår – besvares med ja/nei)*
 - *rimelighetshensyn samlet sett krever at det skjer en korreksjon (vilkår – besvares med ja/nei)*

Vilkår og momenter

- I tillegg til grunnvilkåret om at den ene samboeren må ha tilført en betydelig økonomisk fordel til den andre, gjelder den begrensning at vederlag bare tilkjennes dersom – og så langt – også *rimelighetshensyn samlet sett krever at det skjer en korleksjon* i form av vederlag. Her vil det totale bildet av partenes økonomiske anliggender under samlivet være utgangspunktet. En rekke forhold vil være av betydning ved rimelighetsvurderingen, blant annet partenes forutsetninger, bidragets art og omfang, samlivets varighet og partenes økonomiske stilling.
- Momentene svares ut med karakteristikk

disposisjon

(rettslig grunnlag)

- Vilkår: betydelig berikelse
- Vilkår: rimelighetshensyn krever...

Momenter i den siste vurderingen:

- partenes forutsetninger
- samlivets varighet
- bidragenes art og omfang
- økonomisk stilling ved opphør

eksempler på karakteristikk:

- partenenes forutsetninger (individualistisk / ekteskapsliknende)
- samlivets varighet (kort, alminnelig, langt)
- bidragenes art og omfang
 - (lite, alminnelig, stort)
 - (forskjellige, likeverdige)
- økonomisk stilling ved opphør
 - (svak, alminnelig, sterk)
 - (ulik, jevnbyrdig)

Analyseteknikker – andre mulige referansepunkter enn konklusjonen

- Eks: ekteskapsliknende – referanse terskelen
- Eks: varighet – uten betydning
- Eks: bidrag – sammeholde med situasjonen ved opphør.